

บทที่ ๒
ระเบียบวิธีวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาถึงแบบและโครงสร้างของครอบครัวอันมีส่วนสัมพันธ์ต่อระดับภาวะเจริญพันธุ์และขนาดของครอบครัวในอุดมคติของประชากรในเขตเมือง ได้อาศัยข้อมูลจากการวิจัยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรในประเทศไทย (National Longitudinal Survey of Social Economic and Demographic Change in Thailand) ในส่วนที่เป็นการวิจัยในเขตเมือง ดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และประชากรในประเทศไทยนี้ ได้แบ่งเขตการวิจัยออกเป็น ๒ ส่วนคือการวิจัยส่วนที่เป็นเมือง โดยหมายถึงเขตเทศบาลทั่วประเทศ และการวิจัยส่วนที่เป็นเขตชนบท ซึ่งหมายถึงส่วนอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเขตเมือง โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ๆ นี้ได้สุ่มตัวอย่างจากอำเภอต่าง ๆ ทั่วประเทศ ยกเว้นอำเภอชายแดนที่มีหมู่บ้านกระจัดกระจายไม่มีทางคมนาคมที่คณนักรสำรวจจะเดินทางไปถึงภายในเวลาจำกัด และอำเภอที่มีการปฏิบัติการของผู้ออกการร้าย และสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งได้แก่จังหวัดสตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่างประมาณเขตละ ๑,๕๐๐ ครัวเรือน ครัวเรือนตัวอย่างในเขตเมืองจะเป็นตัวแทนของครัวเรือนประมาณ ๑ ต่อ ๒๕๐ ครัวเรือนทั่วประเทศ

สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้อาศัยข้อมูลจากการวิจัยในเขตเมืองซึ่งได้ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยนิสิต

ชั้นปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิต ซึ่งได้ผ่านการอบรมในหน้าที่พนักงานสำรวจจากสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนและภรรยาและสตรีที่สมรสแล้วทุกคนในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างอายุไม่เกิน ๖๐ ปี เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางค่านิยมธุรกิจ สังคมและประชากร

การจัดแบ่งการสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในเขตเมืองนั้น ได้แบ่งเป็น ๓ ชั้น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจิกกลุ่มอย่างมีระบบคือ

ชั้นแรก การสุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะสุ่มเป็นเขต ๆ เขตที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งหมดมี ๓๒ เขต ในเขตเทศบาลอื่น ๆ ทั่วประเทศจะสุ่มตัวอย่างมา ๒๔ เขต

ชั้นที่สอง เป็นการสุ่มตัวอย่างระดับอำเภอ ได้ทำการสุ่มตัวอย่างอำเภอจากจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่างมาจังหวัดละ ๒ อำเภอ ยกเว้นอำเภอในกรุงเทพมหานคร

ชั้นที่สาม เป็นการสุ่มระดับครัวเรือนได้ทำการสุ่มตัวอย่างครัวเรือนจากอำเภอที่ตกเป็นตัวอย่างมาอำเภอละมากบ้างน้อยบ้างตามความใหญ่เล็กของอำเภอโดยเฉลี่ยอำเภอละ ๓๕ ครัวเรือน

ด้วยวิธีดังกล่าวโดยย่อ จากผลการวิจัยในเขตเมืองของประเทศไทยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ๆ ได้ครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น ๒,๑๘๓ ครัวเรือน จาก ๕๖ อำเภอของ ๑๓ จังหวัดทั่วประเทศ เขตที่ตกเป็นตัวอย่างเป็นเขตเทศบาล มีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑. เขตกรุงเทพมหานคร	๓๒ เขต	เขตจางนัม
๒. เขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ	๒ เขต	เขตจางนัม
๓. เขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี	๒ เขต	เขตจางนัม
๔. เขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	๒ เขต	เขตจางนัม
๕. เขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๒ เขต	เขตจางนัม
๖. เขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๒ เขต	เขตจางนัม

๙.	เขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	๒	เขตแจงนับ
๘.	เขตเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดเชียงราย	๒	เขตแจงนับ
๘.	เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	๒	เขตแจงนับ
๑๐.	เขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร	๒	เขตแจงนับ
๑๑.	เขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา	๒	เขตแจงนับ
๑๒.	เขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	๒	เขตแจงนับ
๑๓.	เขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี	๒	เขตแจงนับ

ในจำนวน ๒,๑๘๓ ครัวเรือนนี้ สัมภาษณ์ได้หัวหน้าครัวเรือนชาย ๑๕๘ คน
 หัวหน้าครัวเรือนหญิง ๒๘๘ คน และสตรีที่สมรสแล้ว ๓๓๘ คน รวมทั้งสามีภรรยาที่เป็น
 หัวหน้าครัวเรือน ๑,๗๖๗ คนรวมจำนวนผู้ที่สัมภาษณ์ได้ทั้งหมด ๒,๕๖๒ คน

แบบสอบถาม

แบบสอบถามในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการวิจัยต่อเนื่อง
 ระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและประชากร ของประเทศไทย
ในเขตเมือง สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับ

๑. สมาชิกในครัวเรือน
๒. ความสัมพันธ์ทางครอบครัว
๓. ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม (ของหัวหน้าครัวเรือนชาย)
๔. ความคาดหวังเกี่ยวกับบุตร
๕. รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว
๖. ประวัติในด้านการย้ายถิ่น
๗. การเขียนฐานะทางสังคม
๘. ภาวะการตาย
๙. การเดินทางไปทำงานประจำวัน
๑๐. การติดต่อกับโลกภายนอก
๑๑. ความเชื่อถือสิ่งนอกเหนือธรรมชาติ
๑๒. ข้อมูลเกี่ยวกับการอนามัย

๑๓. ลักษณะของบ้าน
๑๔. ประวัติและฐานะทางสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์ (ภรรยาหัวหน้าครัวเรือน)
๑๕. การสมรส
๑๖. การตั้งครรภ์และการให้กำเนิด
๑๗. ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม (ของภรรยาหัวหน้าครัวเรือน)
๑๘. ความสามารถที่จะมีบุตรได้อีก (ของภรรยาหัวหน้าครัวเรือน)
๑๙. ความรู้ ทาที่ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
รวมหัวข้อคำถามทั้งหมด ๑๙ หัวข้อประมาณ ๒๖๐ คำถาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ให้พนักงานสำรวจทำการสัมภาษณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

- ชาย
๑. ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรสเพียงคู่เดียว ให้สัมภาษณ์สามี
  ๒. ถ้าในครัวเรือนไม่มีคู่สมรสเลย ให้สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน (เจ้าบ้าน)
โดยไม่คำนึงถึงเพศ และอายุ
  ๓. ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรส ๔ คู่หรือมากกว่านั้น ให้เลือกสัมภาษณ์สามีคนหนึ่ง
ตามเกณฑ์ตามลำดับดังนี้คือ
    - ก. สัมภาษณ์สามีที่เป็นเจ้าบ้านที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี และกำลังอยู่กับภรรยา
    - ข. ถ้าเจ้าบ้านไม่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ (ก) ให้สัมภาษณ์ชายที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี สมรสแล้วและอยู่กับภรรยา โดยพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือนมากกว่าคู่สามีภรรยาอื่น ๆ (ไม่นับเจ้าบ้าน)
    - ค. ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่า ผู้ใดมีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือน ให้สัมภาษณ์ชายที่มีอาวุโสสูงสุด แต่ไม่เกิน ๖๐ ปี แต่งงานแล้ว และอยู่กับภรรยา

หญิง ให้สัมภาษณ์ภรรยาของชายที่ถูกสัมภาษณ์ และหญิงทุกคนในครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี เคยสมรสมาแล้วไม่ว่าสถานภาพสมรสจะเป็นเช่นไรก็ตาม เช่นหม้าย หรือแยกกันอยู่ เป็นต้น

วิธีวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลในเรื่องนั้นๆ จะได้นำเสนอในรูปแบบตารางอัตราส่วนร้อยโดยใช้วิธีการทางสถิติและคอมพิวเตอร์ช่วยในการประมวลข้อมูลและประเมินผลเพื่อให้มีความแน่นอนเชื่อถือได้ของตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์รวมทั้งความแตกต่างในเรื่องแบบของครอบครัวที่จะมีส่วนสัมพันธ์กับจำนวนบุตรและขนาดของครอบครัวในอุดมคติ รวมทั้งจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยใช้วิธีการทางสถิติเข้าทดสอบความสัมพันธ์ในกรณีที่เป็นและเหมาะสมต่อไป

ข้อจำกัดของข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องแบบและโครงสร้างของครอบครัวที่มีผลต่อระดับภาวะเจริญพันธุ์และขนาดของครอบครัวในอุดมคติของประชากรในเขตเมืองนั้น ได้อาศัยข้อมูลจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ๆ ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อมูลที่นำมาศึกษา ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนทั้งหมดทั่วประเทศ ตัวอย่างมีจำนวนจำกัด และในบางครั้งไม่อาจแสดงรายละเอียดได้มากนักเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของครอบครัว โดยเฉพาะในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งวัดโดยการให้คะแนนตามระดับการศึกษา อาชีพ และสิ่งของเครื่องใช้บริโภคประเภทอาหาร มาตรการในการให้คะแนนได้ตัดครัวเรือนที่ไม่ทราบเกี่ยวกับระดับการศึกษา อาชีพหรือสิ่งของเครื่องใช้ดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่งออก ทำให้มีจำนวนครัวเรือนที่ทราบเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจลดลงอย่างมาก และจากตัวอย่างสัมภาษณ์มาทั้งหมด ๒,๘๖๒ รายนี้ จำนวนตัวอย่างจะลดลงไปบ้างเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้ศึกษามีได้รวมจำนวนผู้ที่ไม่ให้คำตอบหรือให้คำตอบว่าไม่ทราบ

และเนื่องจากในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวนั้น เป็นการสอบถามเฉพาะจากหัวหน้าครัวเรือนชายหรือหญิง หรือสอบถามภรรยาแทนเท่านั้น ไม่มีการสอบถามรายละเอียดของสมาชิกในครัวเรือน เพราะฉะนั้นข้อมูลและตัวอย่างเกี่ยวกับคู่สมรสอื่น ๆ ที่อาศัยในครัวเรือนต่าง ๆ ที่ศึกษาในบางเรื่องเช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น จะไม่มีเฉพาะคู่ของหัวหน้าครัวเรือนเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้ก็มุ่งที่จะนำข้อมูลที่มิได้อยู่ภายใต้ประโยชน์และในบางเรื่องก็จำเป็นต้องศึกษาเฉพาะเท่าที่มีข้อมูลอยู่

ในการศึกษาค้างนี้ มิได้นำเอาสตรีอื่นที่สมรสแล้วซึ่งอาศัยอยู่ในครอบครัวเข้ามาศึกษาด้วย ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถแยกได้ว่าสตรีเหล่านั้นจะอยู่ในครอบครัวขยายแบบใดเพราะไม่ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสตรีเหล่านั้นกับหัวหน้าครัวเรือน และถ้า นำเอาสตรีอื่นเข้ามาศึกษาด้วย จะทำให้จำนวนสตรีในครอบครัวขยายมีจำนวนซ้ำซ้อนกัน ซึ่งอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้

คำนิยาม

ในเรื่องเกี่ยวกับแบบของครอบครัว ได้มีการแบ่งแบบของครอบครัวโดยพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งได้มาจากการสอบถามหัวหน้าครัวเรือนชาย ๑๕๘ คน หัวหน้าครัวเรือนหญิง ๒๕๘ คน และคู่สามีภรรยาที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ๑,๗๒๕ คน และจำแนกแบบของครอบครัวตามแบบที่ได้รับการยอมรับจาก Organization of Demographic Associates * ซึ่งได้แบ่งออกเป็นแบบดังนี้

๑. ครอบครัวที่มีบุคคลเพียงคนเดียว
๒. ครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบด้วย
  - ก. คู่สามีภรรยา
  - ข. คู่สามีภรรยาและบุตรซึ่งยังไม่ได้สมรส
  - ค. มีแต่สามีหรือภรรยาและบุตรซึ่งยังไม่สมรส
๓. ครอบครัวขยายแบบที่ ๑ อันได้แก่ครอบครัวขยายตามแนวตั้งประกอบด้วย
  - ก. คนต่างกันสองรุ่น บิดา มารดา และบุตรที่สมรสแล้ว
  - ข. คนต่างกันสามรุ่น บิดา มารดา บุตรและหลานที่สมรสแล้ว
  - ค. คนต่างกันสี่รุ่นขึ้นไป

ครอบครัวขยายตามแนวนอนเพียง ๑ ครอบครัวเท่านั้น

ครอบครัวขยายที่มีทั้งแนวตั้งและแนวนอนประกอบด้วย ๓ ครอบครัว

---

* Organization of Demographic Associates "Minutes of the Meetings of the Workshop on Family and Household Structure" ODA Hong Kong Conference January 10 - 13, 1972.

๔. ครอบครัวย้ายแบบที่ ๒

ครอบครัวย้ายที่ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยว ๒ ครอบครัว แต่หัวหน้าครอบครัวเป็นคน ๆ ละรุ่น

ก. สองรุ่น

ข. มากกว่า ๒ รุ่น

ครอบครัวย้ายที่ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยว ๒ และ ๓ ครอบครัว ซึ่งเป็นทั้งแบบความสัมพันธ์แบบแนวกิ่งและแนวนอน

๕. ครอบครัวซึ่งประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิได้สมรสหรือคู่สมรสไม่อยู่ (เกี่ยวข้อง)

๖. ครอบครัวซึ่งประกอบด้วยบุคคลซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน (ไม่เกี่ยวข้อง)

เขตเมือง

หมายถึง เขตเทศบาลทั่วประเทศ

ดัชนีที่วัดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง มาตรการวัดที่ใช้แบ่งแยกชั้นหรือกรณี

ของลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งดัชนีที่จะใช้วัดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมนั้นได้แก่ อาชีพ การศึกษา และสิ่งของเครื่องใช้ประเภทถาวรซึ่งเปลี่ยนให้เป็นมาตรการวัดที่สามารถวัดได้โดยการให้คะแนน ดัชนีที่วัดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมนี้สร้างขึ้นโดยมีจุดประสงค์ที่จะใช้วัดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวเท่านั้น

จำนวนบุตรที่มีชีวิต

หมายถึง จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันของคู่สมรส

จำนวนบุตร เกิดรอด

หมายถึง จำนวนบุตรทั้งหมดที่ขณะเกิดยังมีชีวิตอยู่ แต่ในวันที่ไปสำรวจจะมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม ไม่รวมทารกที่แท้งก่อนคลอดหรือคลอดตามกำหนดเวลา แต่ทารกไม่มีชีวิตขณะคลอด

สถานภาพการทำงานของสตรีหลังการสมรส หมายถึง การประกอบกิจกรรมใด ๆ ของสตรี

ภายหลังการสมรส โดยได้รับค่าจ้างตอบแทน ซึ่งอาจเป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงินก็ได้

เชื้อชาติ	ในวิทยานิพนธ์นี้ ไม่ได้วัดถึงระดับเชื้อชาติ แต่วัดโดยพิจารณาจากวัฒนธรรมของเขาและพิจารณาเพียงความเป็นไทยและความเป็นจีน
คนไทย	หมายถึงบุคคลที่ใช้นามสกุลไทย พูดภาษาไทย และไม่มีวัตถุประสงค์ที่แสดงความเป็นจีนไว้ในกรอบครอง
คนจีน	หมายถึงบุคคลซึ่งใช้นามสกุลจีน พูดภาษาไทย และอาจมีหรือไม่มีวัตถุประสงค์ที่แสดงความเป็นจีนไว้ในกรอบครองก็ตาม หรือบุคคลซึ่งใช้นามสกุลจีน พูดภาษาจีน และอาจมีหรือไม่มีวัตถุประสงค์ที่แสดงความเป็นจีนไว้ในกรอบครอง
คนไทย - จีน	หมายถึงบุคคลซึ่งใช้นามสกุลไทย พูดภาษาไทยและจีน ส่วนวัตถุประสงค์ที่แสดงความเป็นจีนนั้นอาจมีไว้ในกรอบครองหรือไม่มีวัตถุประสงค์ที่แสดงความเป็นจีนไว้ในกรอบครอง หรือบุคคลซึ่งใช้นามสกุลไทย พูดภาษาไทย และมีวัตถุประสงค์ที่แสดงความเป็นจีนไว้ในกรอบครอง

ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

สำหรับประชากรตัวอย่างที่ศึกษาได้ครั้งนี้ เป็นตัวอย่างที่ได้จากการสำรวจของงานวิจัยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ๆ ของสถาบันประชากรศาสตร์ ในส่วนที่เป็นการศึกษาครั้งแรกในเขตเมือง ประชากรที่เลือกมาศึกษานั้นเลือกมาทั้งหัวหน้าครัวเรือน ภรรยา และสตรีที่มีสถานภาพสมรส รวมทั้งหม้าย และหย่าร้าง ตัวอย่างเหล่านี้มีลักษณะโดยทั่วไปคือ

อายุของหัวหน้าครัวเรือน กว่าครึ่งหนึ่งของหัวหน้าครัวเรือนผู้ตกเป็นตัวอย่างมีอายุประมาณ ๓๕ ปีขึ้นไป คือประมาณร้อยละ ๕๕ หัวหน้าครัวเรือนที่นับว่าอายุยังไม่มากนักคือกลุ่มอายุ ๒๕ - ๓๔ ปี มีประมาณร้อยละ ๒๕ และผู้ที่มีอายุ ๕๕ ปีขึ้นไปมี

ประมาณร้อยละ ๑๓ แสดงว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผู้คนช่างสูงอายุ หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุน้อยนับว่ามีน้อยมาก

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

<u>อายุของหัวหน้าครัวเรือน</u>	<u>ร้อยละ</u>
๑๕ - ๒๔	๕.๓
๒๕ - ๓๔	๒๘.๖
๓๕ - ๔๔	๓๓.๐
๔๕ - ๕๔	๑๘.๓
๕๕ +	๑๓.๘
รวม	๑๐๐.๐ (๑๘๑๐)

อายุของสตรี กลุ่มอายุของสตรีที่มีอายุระหว่าง ๒๕ - ๔๔ ปี มีมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ ๕๘.๑ กลุ่มอายุที่รองลงมาคือ กลุ่มอายุ ๔๕ กลุ่มอายุ ๑๕ - ๒๔ มีจำนวนน้อยคือร้อยละ ๑๓.๑

อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้วจำแนกตามอายุ

<u>อายุของสตรี</u>	<u>ร้อยละ</u>
๑๕ - ๒๔	๑๓.๑
๒๕ - ๓๔	๓๐.๘
๓๕ - ๔๔	๒๘.๓
๔๕ +	๒๗.๘
รวม	๑๐๐.๐ (๒๒๑๓)

ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน หัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างของ
 การศึกษารั้งนี้ ส่วนมากเป็นผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับคือร้อยละ ๔๐ พวก รองลงมาคือ
 พวกที่ไม่ได้เรียนหนังสือซึ่งอาจจะอ่านออกเขียนได้ หรืออ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มีร้อยละ
 ๑๕ พวกที่เรียนระหว่าง ม.ศ. ๑ - ๓ มีร้อยละ ๑๖ พวกที่เรียนสูงกว่า ม.ศ. ๓ นับ
 ว่ายังมีน้อยคือเพียงร้อยละ ๑๕

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามระดับการศึกษา

<u>ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน</u>	<u>ร้อยละ</u>
ไม่รู้หนังสือ	๑๕.๕
ประถม ๑ - ๔	๔๐.๓
ประถม ๕ - ๗	๕.๗
ม.ศ. ๑ - ๓	๑๖.๓
ม.ศ. ๔ ขึ้นไป	๑๘.๕
รวม	๑๐๐.๐ (๑๘๑๐)

ระดับการศึกษาของสตรี ระดับการศึกษาของสตรีในเขตเมืองส่วนใหญ่ได้
 รับการศึกษาระดับประถม ๑ - ๔ ประมาณร้อยละ ๕๕.๕ กลุ่มที่รองลงมาคือกลุ่ม
 ที่ไม่ได้เรียนประมาณร้อยละ ๒๕.๕

อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้วจำแนกตามระดับการศึกษา

<u>ระดับการศึกษาของสตรี</u>	<u>ร้อยละ</u>
ไม่ได้เรียน	๒๕.๕
ประถม ๑ - ๔	๕๕.๕
ประถม ๕ - ๗	๖.๕
ม.ศ. ๑ - ๓	๘.๕
ม.ศ. ๔ ขึ้นไป	๗.๖
ไม่ทราบ	๑.๖
รวม	๑๐๐.๐ (๒๓๔๕)

อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า อาชีพส่วนใหญ่ของหัวหน้าครัวเรือนในเขตเมืองคือ กรรมกรรับจ้างทั่วไป ซึ่งมีร้อยละ ๔๓.๖๑ รองลงมาคือผู้ทำงานใช้วิชาชีพร้อยละ ๔๐.๓๕ ที่น้อยที่สุดคืออาชีพเกษตรกรรม

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอาชีพ

<u>อาชีพหัวหน้าครัวเรือน</u>	<u>ร้อยละ</u>
ผู้ทำงานใช้วิชาชีพ	๔๐.๓๕
เกษตรกร	๕.๒๘
กรรมกร, รับจ้างทั่วไป	๔๓.๖๑
ข้าราชการ	๘.๒๑
อื่น ๆ	.๖๘
ไม่ทราบ	.๘๒
รวม	๑๐๐.๐๐ (๑๘๑๐)

การทำงานนอกร้านของสตรี สตรีในเขตเมืองจากตัวอย่างที่ศึกษาปรากฏว่าเป็นพวกที่ไม่ได้ทำงานนอกร้านภายหลังการสมรสเสียถึงร้อยละ ๓๑.๘ แต่พวกที่ทำงานนอกร้านภายหลังการสมรสมีเพียงร้อยละ ๒๓.๒

อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้วจำแนกตามการทำงานนอกร้าน

<u>การทำงานนอกร้านหลังการสมรส</u>	<u>ร้อยละ</u>
ทำ	๒๓.๒
ไม่ทำ	๓๑.๘
ไม่ทราบ, ไม่ตอบ	๑.๐
รวม	๑๐๐.๐ (๒๒๐๕)

เชื้อชาติ - การศึกษาตัวอย่างในเขตเมืองพบว่า ประชากรกว่าครึ่งหนึ่งเป็นคนไทยคือ ร้อยละ ๖๓ คนจีนมีมากพอสมควรคือร้อยละ ๒๑ ส่วนคนไทย - จีน และอื่น ๆ มีเล็กน้อย คือร้อยละ ๑๐ และ ๒ ตามลำดับ

อัตราส่วนร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามเชื้อชาติ

<u>เชื้อชาติ</u>	<u>ร้อยละ</u>
ไทย	๖๖.๘
จีน	๒๐.๖
ไทย - จีน	๑๐.๘
อื่น ๆ	๒.๑
รวม	๑๐๐.๐ (๑๘๑๐)

แบบของครอบครัว จากข้อมูลของโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ๆ นี้ พบว่าส่วนใหญ่ของครอบครัวในเขตเมืองเป็นครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘ รองลงมาคือครอบครัวขยายแบบที่ ๑ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘ ครอบครัวที่คู่สมรสไม่อยู่ร้อยละ ๘.๘ และครอบครัวขยายแบบที่ ๒ ร้อยละ ๘.๘

อัตราส่วนร้อยละของแบบครอบครัวในเขตเมือง

ครอบครัวที่มีบุคคลเพียงคนเดียว	๔.๗
ครอบครัวเดี่ยวประกอบด้วย	
ก. คู่สามีภรรยา	๔.๕
ข. คู่สามีภรรยาและบุตรที่ยังมิได้สมรส	๔๐.๘
ค. มีแต่สามีหรือภรรยาและบุตรซึ่งยังไม่ได้สมรส	๕.๕
ครอบครัวขยายแบบที่ ๑	
ก. คนต่างกันสองรุ่น บิดา มารดาและบุตรที่สมรสแล้ว	๘.๕
ข. คนต่างกันสามรุ่น บิดา มารดา บุตรและหลานที่สมรสแล้ว	๑๑.๘
ค. คนต่างกันสี่รุ่นขึ้นไป	.๕
ครอบครัวขยายตามแนวนอนเพียง ๑ ครอบครัวเท่านั้น	๓.๘
ครอบครัวขยายที่มีทั้งแนวตั้งและแนวนอนประกอบด้วย ๓ ครอบครัว	.๒

ครอบครัวขยายแบบที่ ๒

ครอบครัวขยายที่ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยว ๒ ครอบครัว แยกหัวหน้า
ครอบครัวเป็นคน ๆ ละรุ่น

.๒

ก. สองรุ่น

๑.๕

ข. มากกว่าสองรุ่น

๒.๕

ครอบครัวขยายที่ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยว ๒ และ ๓ ครอบครัว
ซึ่งเป็นทั้งแบบความสัมพันธ์แบบแนวตั้งและแนวนอน

.๓

ครอบครัวซึ่งประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิได้สมรสหรือคู่สมรสไม่อยู่

๕.๕

ครอบครัวซึ่งประกอบด้วยบุคคลซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน

.๕

รวม (๒๑๖๓)

๑๐๐.๐